

51 . Tăcuta | Județ: Vaslui | Punct: Dealul Miclea / Paic | Anul: 2015

Anul: 2015

Cod RAN: 166244.01

Perioade: Preistorie

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului

Tipuri sit: locuire, descoperire funerară, descoperire izolată

Categorii sit: Neatribuit, Domestic

Autori: Andrei Asăndulesei, Dumitru Boghian, Sergiu Constantin Enea, Ciprian Cătălin Lazanu, Dumitru-Ionuț Stigleț, Livia Sîrbu, Ghenadie Sîrbu

Instituții: Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Universitatea "Ștefan cel Mare" Suceava, Liceul "Ion Neculce" Târgu Frumos, Muzeul "Ștefan cel Mare", Vaslui, Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași, Centrul de Arheologie, Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM, Chișinău, Rep. Moldova, Centrul de Arheologie, Institutul Patrimoniului Cultural al AȘM, Chișinău, Rep. Moldova

Raport

După un an de întrerupere (2014) generată de lipsa fondurilor pentru activitatea arheologică, au fost reluate investigațiile sistematice din situl de la Tăcuta-Dealul Miclea/Paic (fig. 1), lucrările desfășurându-se între (10-22 august 2015), în conformitate cu obiectivele propuse: cercetarea interdisciplinară a locuirii Cucuteni A3 și a necropolei birituale Noua I și studierea caracteristicilor comunităților eneolitice și bronzului final din sectorul nordic al Podișului Central Moldovenesc. În corelație cu planul anual de cercetare, pentru desfășurarea corespunzătoare a săpăturii, a fost, inițial, scanată magnetometric, o nouă suprafață de 3200 mp, în sectorul II (SSV), în continuitatea celor realizate deja în sectorul I (NNE) (fig. 2-3). Din această scanare, se observă o rarefiere relativă a locuirii și dispersia complexelor, față de situația din sectorul I. De asemenea, este vizibil că cele mai multe complexe sunt "difuze", neconturându-se la fel de bine precum cele din sectorul I, explicația rezultând în urma săpăturii propriu-zise, care a arătat că stratul de cultură și toate structurile arheologice se găsesc, în aceeași zonă, la o adâncime foarte mică (0,20-0,40 m), fiind răvășite de arăturile longitudinale și transversale repetate.

De aceea, în zona de centru-est a sectorului II (SSV) au fost trasate patru casete (fig. 3.A-B): Cas. I-IV / 2015, cu martori intermediari, în suprafață totală de 101 mp (Cas I = 10 x 6 m; Cas II = 5 x 4 m; Cas. III = 2 x 3 m; Cas IV = 5 x 3 m), pentru a verifica gradul de conservare al mai multor complexe și corelarea informațiilor oferite de harta magnetometrică cu cele rezultate din săpătura arheologică.

Încă de la prima pană de hârleț, din stratul vegetal actual, s-au recuperat multe artefacte decontextualizate (lipituri platformă, perete, vatră, piese de silex și piatră, statuete antropomorfe și zoomorfe, materiale osteologice și de dentiție umane, un denar imperial roman de la Traian(89), ante 101) și o importantă cantitate de ceramică, în special cucuteniană, deteriorată de purtarea repetată a plugului și corodată în urma condițiilor de zacere.

În această situație, complexele arheologice, aflate imediat sub stratul vegetal actual (0,20-0,40 m), prezentau o stare de conservare foarte precară, păstrându-se, neafectate de lucrările agricole, doar porțiuni restrânse. Din această cauză, unele dintre acestea au fost reconstituite ipotetic (L3 și L4/2015), altele nu. Mult mai clară este situația complexelor aflate sub -0,40 m adâncime. În continuare, prezentăm cultural-cronologic complexele arheologice descoperite în cele patru suprafețe cercetate.

Complexele Cucuteni A3

Locuința de suprafață L3/2015 a fost descoperită în Cas I, m. 0-6, nivelul -0,30 - 0,40 m (fig. 4.1,3-4), având o formă rectangulară, cu axul lung pe direcția NV-SE și dimensiunile aproximative de 6 x 4 m. Cea mai mare parte a vestigiilor acestei construcții a fost răvășită, astfel încât a putut fi reconstituită doar pe baza

păstrării unor porțiuni de perete interior (î4a-b), a unei mici suprafețe a vetrei (V2, î5b-c) cu o parte a gardinei, spărturi "mozaicale" împrăștiate și urme de picături de turnare Cu (fig. 4.4), a aglomerării lipiturilor de pereți, dispuse pe direcția NE-SV, unele cu urmele infrastructurii lemnoase (nuiele, crengi mai groase – $\varphi = 5-6$ cm) și a cantității de ceramică. Nu putem preciza dacă această locuință s-a extins spre NV și în Cas IV, acolo unde au fost descoperite trei aglomerări de lutuiei, dispuse aproximativ în triunghi dreptunghic (baze ale unor stâlpi?) și porțiuni de lipituri de platformă ușoară, cu crestele dispuse pe direcția NE-SV, râșnițe fragmentare, câteva unelte, ceramică (fig. 8.4-5), dar este foarte posibil să fi fost așa. Sub L3, în Cas I, au fost descoperite gropile 3, 5 și 6.

Cuptorul C2/2015 a fost descoperit în Cas II (î17-20f-h), imediat sub stratul vegetal, sub forma unei aglomerări cvasi-circulare de lipituri arse, cu diametrele de $2,5 \times 3$ m (fig. 7.1-6). A fost cercetat doar parțial, în campania viitoare urmând să definitivăm observațiile și detaliile constructive ale acestuia. Din cele investigate până acum și sub rezerva verificării/invalidării viitoare, această instalație a funcționat, foarte probabil, într-o anexă gospodărească, spre NV de cuptor fiind descoperită groapa unui stâlp de susținere, cu secțiune rectangulară (18×22 cm), a unui eventual acoperiș. Pe baza fragmentelor mari de lipituri netede, ușor arcuite, unele cu grosimea de 4-6 cm, considerăm că a avut o formă semisferică (calotă), cu diametrul de cca. 1,30-1,50 m, fără să putem preciza unde a avut deschiderea. De altfel, în actualul stadiu, reconstituirea structurii și compartimentării este doar ipotetică.

Lutuilele drepte și mari, cu grosimi de 4-6 cm, cu perforări incomplete, provenind de la plăcile de grătar, de formă "potcoavă", ne determină să considerăm această instalație drept cuptor de ars/copt ceramica, construit pe o mică platformă, la suprafața solului antic (cucutenian). În centrul aglomerării, au fost descoperite lutuiele masive, dispuse oarecum vertical, care par a alcătui peretele despărțitor al camerei de ardere a combustibilului ("focăria"), pe care erau fixate plăcile-grătar. Pentru susținerea acestora din urmă, s-a realizat și o cornișă, triunghiulară în secțiune, urmele acesteia observându-se pe partea interioară a unor lutuiei de perete. În jurul acestui cuptor, au fost găsite aglomerări de vase, unele întregibile, bucăți de pigment roșu, unelte de piatră și statuete antropomorfe, câteva exemplare fiind atent lucrate.

Groapa 3/2015 a fost descoperită în Cas I, î1a-b, între -0,40-0,70 m, fiind de mici dimensiuni și afectată de crotovine. Credem că poate fi interpretată ca groapă de par, deși conturul său era cvasi-polygonal.

Groapa 4/2015 a apărut în Cas I, î7-8e-f, la -0,40 m, fiind de formă circulară neregulată, o porțiune a acesteia continuându-se spre VSV, în zona nesăpată (fig. 5.1-4). La -0,65 m avea dimensiunile $1,72 \times 1,84$ m, o formă de pungă, în profil, cu fundul albiat, adâncindu-se până la -0,95 m, în dreptul m. 7,60f. Prezenta mai multe straturi de depunere, alcătuite din ceramică, lipituri de perete, lipituri de vatră, fragmente osteologice, mici bucăți de pigment mineral roșu. Pe fundul gropii (între -0,75-0,90 m) se găseau două bucranii fragmentare, așezate cu fața în jos, ceea ce ne face să nu excludem o posibilă depunere de cult/rituală.

Groapa 5/2015 a fost o amenajare gospodărească de mari dimensiuni (m. 3.50-5,50), anterioară L3/2015, care a fost săpată de la -0,40 m, pentru extragerea lutului. Fundul acesteia ajungea la -1,55/1,60, fiind umplută cu foarte multe lipituri de perete, spărturi mozaicale de vatră, materiale ceramice cucuteniene, unelte litice și osteologice, fragmente de râșniță și nicovale, plastică antropomorfă și zoomorfă etc., depuse într-un pământ brun, faeziomic (fig. 6.1-4). Spre centru, în dreptul î4d, pe fundul gropii au fost descoperite două vase Noua, sparte pe loc, din care unul mai mare, decorat cu brâu simplu, în relief, a fost pus în picioare, ambele acoperind două grămăjoare de substanță carbonizată care s-a pulverizat la prelevare. În acest caz ne aflăm în fața unei situații interesante. În interiorul gropii Cucuteni A3, pe care o denumim Gr. 5A, în timpul locuirii Noua, a fost săpată o altă groapă, tot circulară în plan, dar de dimensiuni mai reduse (cca. 1 m diametru), desemnată drept Gr. 5B, care se găsește în asociere cu locuința L4/2015, parțial adâncită, datată tot în Bronzul final (vezi infra).

Groapa 6/2015 a fost descoperită în Cas I, între m. 3,40-5a-b, sub L3/2015, având o formă circulară ($1,60 \times 1,27$ m), fiind săpată tot de la -0,40 m, adâncindu-se până la 0,90m. A fost umplută cu puține materiale arheologice (ceramică, oase de animale, lipituri mărunte).

Groapa 7/2015 se găsește în î10a-b, continuându-se spre S, în zona nesăpată. Are o formă circulară, cu

deschiderea de 0,70 m în Cas I, adâncindu-se până la -0,85 m. Era umplută cu ceramică uzuală, pictată și cu decoruri adâncite și pictură crudă, de tip/tradiție Hăbășești, materiale osteologice și litice.

Complexele Noua I

Groapa 5B a fost identificată în interiorul gropii 5A, în î4-5c, de la -0,60 m până la -1,55/-1,60 m (fig. 6.1-4). A avut o formă oarecum cilindrică, cu pereții relativ drepecți și fundul ușor rotunjit, putând fi considerată o anexă gospodărească a L4/2015, pentru depunerea vasului de/cu provizii, acoperit cu capac.

Locuința 4/2015 a fost surpinsă parțial, pe aliniamentului NV-SE al pietrelor din î2-5d-f. Este vorba de bordei parțial adâncit (m. 1,50-5; -20/30-0,60 m), cu o formă rectangulară, probabil, care a deranjat locuința cucuteniană. În colțul de SE al L4 se găsea Gr. 5B, iar ca elemente de inventar se pot meționa fragmentele de vase de uz gospodăresc, cu brâu în relief, mici bucăți de cărbune, neidentificându-se, deocamdată, elemente de vatră.

Pe lângă complexele menționate, în campania din anul 2015 s-au descoperit: o importantă cantitate de ceramică Cucuteni A3 și Noua, numeroase unelte de silex, piatră și os/corn, două piese de cupru (un inel/cercel și un ac) și câteva picături de turnare, mărgel de lut, un pandantiv unghiular din os, plastică antropomorfă și zoomorfă, o pintaderă cu amprentă spiralică, un idol en violon etc. În Cas III/2015 au fost intersectate pachetele de roci aflate în structura dealului (fig. 8.1-2).

În concluzie, putem arăta că în campania din 2015 s-au obținut rezultate notabile atât pentru definirea habitatului Cucuteni A3, cât și a așezării Noua, ultima semnificativă și prin asocierea cu necropola identificată, anterior în sectorul de NNE.

Note

- 89. Reprezintă o piesă care, probabil, a fost pierdută în Antichitate de locuitorii unui sit carpic din zonă: Tăcuta-Miclea, Mircești-Siliște (Ghenuță Coman, Statornicie și continuitate. Repertoriul Arheologic al județului Vaslui, Ed. Li- tera, București, 1979, p. 241-243, pct. L.XII.1 și L.XII.15), Tăcuta-SV vetrei satului (materiale inedite) sau Tăcuta-Saivane (I. Ioniță, Sondajul arheologic de la Tăcuta (județul Vaslui), în ArhMold, XX, 1997, p. 89-106).

Informații suplimentare online

[Raportul 5501 din cronica.cimec.ro](http://raportul5501.dincronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pehartă.fofosindMapserverCimec.ro)
